

Zrušenie obchodných spoločností súdom

JUDr. Jaroslav Macek

Spôsoby zrušenia obchodných spoločností

1. dobrovoľné - § 68 ods.3 písm. b) ObZ
2. v dôsledku rozhodnutia konkurzného súdu
3. registrovým súdom na návrh alebo ex offo
4. uplynutím času -§ 68 ods.3 písm. a) ObZ
5. z iného zákonného dôvodu - § 68 ods.3 písm. e) ObZ

Novela Obchodného zákonníka č.9/2013 Z.z.

Novela § 127a ods.3 ObZ : Pravosť podpisu predsedu valného zhromaždenia musí byť úradne osvedčená, ak programom valného zhromaždenia boli rozhodnutia:

- o zvýšení alebo znížení základného imania a rozhodnutia o nepeňažnom vklade,
- vymenovanie, odvolanie a odmeňovanie konateľov,
- **o zrušení spoločnosti alebo o zmene právnej formy**
- o schválení zmluvy o predaji podniku alebo zmluvy o predaji časti podniku,
- o vymenovaní a odvolaní prokuristu.

Aj v jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným, musí byť na vyššie uvedených rozhodnutiach pravosť podpisu jediného spoločníka úradne osvedčená.

Osvedčenie pravosti podpisu nie je však potrebné, ak valné zhromaždenie resp.. rozhodnutie jediného spoločníka, na ktorom bolo uvedené rozhodnutia prijaté, sa uskutočnilo pred 1. februárom 2013 a súčasne návrh na zápis zmeny do obchodného registra v súvislosti s týmto rozhodnutím je podaný do 1. apríla 2013.

Zrušenie spoločníkmi bez právneho nástupcu a bez likvidácie

Relevantná právna úprava:

§ 68 ods.2 ObZ

§ 68 ods.3 písm. b) ObZ: spoločnosť sa zrušuje odo dňa uvedeného v rozhodnutí spoločníkov alebo orgánu spoločnosti o zrušení spoločnosti, inak odo dňa, keď bolo toto rozhodnutie prijaté, ak ide o zrušenie spoločnosti s likvidáciou, alebo o zrušenie spoločnosti **bez likvidácie s právnym nástupcom**.

§ 68 ods.2 ObZ má náväznosť na § 68 ods.9 ObZ

- výmazu spoločnosti z OR musí predchádzať judikovaný záver súdu o nemajetnosti spoločnosti

-rozporné rozhodnutia odvolacích súdov:

Krajský súd Banská Bystrica sp.zn.

41Cob 195/2009 z 31.7.2009, taktiež KS BB

43 Cob 57/2011 z 24.2.2011, sp.zn.

13Cob 180/2009 z 1.10. **Krajský súd**

Žilina 2009(podobne tiež KS Nitra 26Cbo

42/2008 avšak za právnej úpravy účinnej

do 1.1.2008), nové rozhodnutie KS Žilina

sp.zn. 13 Cob 270/2010 z 15.2.2011 zmenilo

názor

Uznesenie NS SR sp.zn.5Obdo 27/2012 z 29.6.2012

Nútené zrušenie spoločnosti je buď právnym dôsledkom rozhodnutí konkurzného súdu alebo k zrušeniu spoločnosti dochádza rozhodnutím registrového súdu z dôvodov uvedených v odseku 6 paragrafu 68 Obchodného zákonníka, ďalej z dôvodov uvedených v ustanoveniach upravujúcich jednotlivé právne formy spoločnosti, ako aj z dôvodov uvedených v prechodných a záverečných ustanoveniach (§ 113, 119, 120, 151, 152, 152a - 152b, 768c pri spoločnosti s ručením obmedzeným) Obchodného zákonníka. Dovolací súd je názoru, že rozhodnutie valného zhromaždenia spoločnosti J., s. r. o. o zrušení spoločnosti pre nedostatok majetku (bez likvidácie) je takým rozhodnutím valného zhromaždenia spoločnosti, ktoré nemá právnu relevanciu vo vzťahu k výmazu spoločnosti z obchodného registra bez právoplatného rozhodnutia súdu, ktorým dôjde na základe dokazovania súdu k zisteniu nemajetnosti spoločnosti alebo k procesu postupnej likvidácie majetku spoločnosti v konkurznom konaní, keďže takéto rozhodnutie neprináleží valnému zhromaždeniu tejto spoločnosti, prekračuje rámec zákonného oprávnenia valného zhromaždenia pre dobrovoľné zrušenie spoločnosti, lebo zrušenie spoločnosti bez likvidácie je nútené zrušenie spoločnosti, o ktorom prináleží rozhodnúť buď konkurznému alebo registrovému súdu, pretože

Dovolací súd sa stotožnil s názorom ako súdu prvého stupňa, tak aj s názorom odvolacieho súdu, že ustanovenie § 68 Obchodného zákonníka v spojení s ustanoveniami zákona č. 530/2002 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v spojení s vyhláškou č. 25/2004 Z. z. je potrebné vykladať vo vzájomnej súvislosti, z čoho jednoznačne vyplynulo, že konanie o výmaze spoločnosti z obchodného registra v zmysle podaného návrhu na výmaz spoločnosti môže prebehnúť bez likvidácie len v prípade zrušenia spoločnosti s likvidáciou alebo zrušenia spoločnosti bez likvidácie s právnym nástupcom. Za situácie, že k zrušeniu spoločnosti dôjde bez likvidácie a bez právneho nástupcu, je nevyhnutnou podmienkou na konanie o výmaze spoločnosti doloženie predchádzajúceho právoplatného rozhodnutia súdu o nemajetnosti spoločnosti, ktoré súd vydal na základe vykonaného súdneho dokazovania postupom podľa § 68 ods. 6, 7, 8 a 9 Obchodného zákonníka (rozhodnutie súdu o zrušení obchodnej spoločnosti). Dovolací súd sa taktiež stotožnil s názorom ako súdu prvého stupňa, tak aj názorom odvolacieho súdu, že ustanovenie § 68 ods. 9 Obchodného zákonníka systematicky nadväzuje na § 68 ods. 2 druhá veta Obchodného zákonníka a len v súdnych konaniach o zrušení obchodnej spoločnosti je možná výnimka zrušenia spoločnosti bez likvidácie z dôvodu jej nemajetnosti a bez právneho nástupcu. Teda súd a nie spoločníci, resp. valné zhromaždenie spoločnosti, rozhoduje o zrušení spoločnosti bez likvidácie pre nemajetnosť, keď na základe vykonaného dokazovania súd dospeje k záveru, že zapísaná spoločnosť v obchodnom registri nevlastní žiaden majetok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z ustanovenia § 68 Obchodného zákonníka v spojení s ustanoveniami zákona č. 530/2003 Z. z. (§ 8a ods. 1 písm. c/) a vyhlášky č. 25/2004 Z. z. dospel k názoru totožnému s názorom prvostupňového i odvolacieho súdu, že spoločnosť sa môže dobrovoľne rozhodnúť na jej zrušení, len ak sa zrušuje s právnym nástupcom alebo s likvidáciou (§ 68 ods. 2 Obchodného zákonníka). Tomuto názoru prisvedčuje aj ust. § 68 ods. 3 písm. c) Obchodného zákonníka, ktoré stanovuje, že spoločnosť sa zrušuje odo dňa uvedeného v rozhodnutí súdu o zrušení spoločnosti, inak odo dňa, keď toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť. V § 68 ods. 3 písm. b) Obchodného zákonníka je stanovené, že spoločnosť sa zrušuje odo dňa uvedeného v rozhodnutí spoločníkov alebo orgánu spoločnosti o zrušení spoločnosti, inak odo dňa, keď bolo toto rozhodnutie prijaté, ak ide o zrušenie spoločnosti s likvidáciou, alebo zrušenie spoločnosti bez likvidácie s právnym nástupcom.

Zrušenie spoločnosti v dôsledku rozhodnutia konkurzného súdu

Spôsoby skončenia konkurzného konania podľa ZKV:

- a) zamietnutie návrhu – § 13 ods.1 ZKV
- b) úmrtie úpadcu – nastupujú dedičia a štát - § 44 ods.2
- c) rozhodnutím odvolacieho súdu
- d) ak súd zistí, že tu nie sú predpoklady pre konkurz - § 44 ods.1 písm. a) ZKV
- e) po splnení rozvrhového uznesenia - § 44 ods.1 písm. b) ZKV
- f) na návrh úpadcu, ak všetci konkurzní veritelia vyjadrili svoj súhlas na listine s úradne overeným podpisom a ak s tým súhlasil správca - § 44 ods.1 písm. c) ZKV
- g) ak súd zistí, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov a odmeny správcu, pričom sa neprihliada na veci a pohľadávky vylúčené z podstaty - § 44 ods.1 písm. d) ZKV

- rozhodnutie sub b), f), d) nemajú za dôsledok zrušenie spoločnosti, sub e) a g) majú
- v prípade sub a) dôjde k zrušeniu spoločnosti len ak sa návrh zamietajú pre nedostatok majetku

Podľa ZKR:

- a) zastavenie konania – pre späťvzatie návrhu, pre osvedčenie platobnej schopnosti dlžníka, pre zaplatenie pohľadávok navrhovateľa, pre nedostatok majetku
  - b) zrušenie konkurzu – ak majetok nepostačuje ani na úhradu pohľadávok proti podstate alebo po splnení rozvrhového uznesenia
-
- zrušenie spoločnosti má za následok rozhodnutie sub b) ak ide o zrušenie po splnení rozvrhového uznesenia a zastavenie konania pre nedostatok majetku sub a), ostatné spôsoby skončenia konkurzu nespôsobujú zrušenie spoločnosti ex lege
  - rozhodnutia konkurzného súdu spôsobujú zrušenie iba obchodných spoločností, nie iných druhov právnických osôb, analogické použitie dôsledkov ukončenia konkurzu na iné PO nie je možné – rozsudok NS SR 5 Cdo 2/2007 z 30.7.2008(príspevková organizácia)

Výmaz spoločnosti z OR

- na návrh spoločnosti (dobrovoľný výmaz) alebo ex offo výmaz
- dobrovoľný výmaz – upravuje ho § 28 ods.4 v.č. 25/2004 Z.z. – k návrhu sa prikladá účtovná závierka ku dňu skončenia likvidácie, konečná správa o priebehu likvidácie, súhlas správcu dane
- ex offo výmaz upravuje § 68 ods.4 ObZ a §8a z.č.530/2003 Z.z. o obchodnom registri:
§ 68 ods.4 ObZ - hmotnoprávny príkaz na výmaz spoločnosti z OR: ak po ukončení konkurzného konania zostane majetok spoločnosti, vykoná sa jej likvidácia. Ak po ukončení konkurzného konania nezostane spoločnosti žiaden majetok alebo ak bol konkurz zrušený z dôvodu, že majetok úpadcu nestačí na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty, alebo ak návrh na vyhlásenie konkurzu bol zamietnutý pre nedostatok majetku alebo ak bolo konkurzné konanie zastavené pre nedostatok majetku alebo ak bol konkurz zrušený pre nedostatok majetku, vykoná súd na základe právoplatného rozhodnutia výmaz spoločnosti z obchodného registra.

§ 8a ZOR : Súd aj bez návrhu vykoná výmaz spoločnosti, ktorá bola

z

zrušená právoplatným rozhodnutím súdu o

- a) zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku
- b) zrušení konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty,
- c) zrušení spoločnosti bez likvidácie, ak spoločnosť nemá žiaden majetok,
- d) zastavení konkurzného konania pre nedostatok majetku,
- e) o zrušení konkurzu pre nedostatok majetku.

- **Uznesenie KS BB sp.zn. 43Cob 97/06 z 15.3.2007:** *pokiaľ odvolateľ vyčítal registrovému súdu, že pre rozhodnutím vo veci neskúmal či pohľadávky obchodnej spoločnosti sú vymožitelné, resp. aká je bonita uvádzaných pohľadávok (ktoré boli v rámci konkurzného konania vylúčené z konkurznej podstaty ako nevymožitelné), pre rozhodnutie vo veci takúto povinnosť okresný súd nemal a s poukazom na ustanovenie § 68 ods.4 ObZ povinnosťou okresného súdu bolo v predmetnej veci skúmať len tú skutočnosť, či po ukončení konkurzného konania zostal majetok spoločnosti alebo nie (rovnako KS BB sp.zn.43Cob 331/2006 z 3.5.2007)*

Odlišné rozhodnutie – KS BB sp.zn.41Cob 148/2006 z 20.6.2006:

- Akcie emitenta v počte 61409 kusov boli so súhlasom konkurzného súdu, potom ako tento v rámci konkurzného konania zistil, že sú nepredajné, vylúčené zo súpisu konkurznej podstaty, pretože nemajú žiadnu predajnú hodnotu. Z obsahu pojmu – žiadna hodnota vyplýva, že hodnota akcií je nulová, preto ani nemôže tvoriť konkurznú podstatu. Keby mali akcie nejakú trhovú hodnotu bol by ich konkurzný súd v konkurznej podstate ponechal a cenu z ich predaja rozdelil v rámci rozvrhového uznesenia pre konkurzných veriteľov. Z rozvrhového uznesenia konkurzného súdu odvolací súd zistil, že všetok majetok ktorý v konkurznej podstate bol sa rozdelil medzi konkurzných veriteľov tak, že žiaden iný majetok reálne v spoločnosti nezostal. Okresný súd musí v ďalšom konaní postupovať v súlade s §68 ods.2 Obchodného zákonníka, pretože spoločnosti nezostal už žiadny majetok, ktorý by bolo potrebné likvidovať

Zrušenie spoločnosti registrovým súdom

- aktívna legitimácia: štátny orgán alebo osoba, ktorá osvedčí právny záujem)
- zákonné dôvody - § 68 ods.6 ObZ:
  - a) sa v príslušnom kalendárnom roku nekonalo valné zhromaždenie alebo ak v čase dlhšom ako tri mesiace neboli ustanovené orgány spoločnosti – neúplné predstavenstvo je non predstavenstvo (R61/96),
  - b) spoločnosť stratí oprávnenie na podnikanie,
  - c) zaniknú predpoklady ustanovené zákonom na vznik spoločnosti,
  - d) spoločnosť poruší povinnosť vytvoriť alebo doplniť rezervný fond podľa tohto zákona,
  - e) spoločnosť porušuje povinnosť podľa § 56 ods. 4,
  - f) spoločnosť nesplnila povinnosť uložiť do zbierky listín individuálnu účtovnú závierku za najmenej dve účtovné obdobia nasledujúce po sebe – ÚZ schválená sa predkladá OR do 30.7. a neschválená do 30.10. nasledujúceho roka (§ 40 ods.1,2 ObZ

Odstrániteľnosť dôvodov pre zrušenie spoločnosti

I když se v uplynulých dvou letech před zahájením řízení nekonala valná hromada společnosti, soud návrh na zrušení společnosti podle ustanovení § 68 odst. 6 písm. a) obch. zák. zamítne, zjistí-li, že valná hromada byla svolána alespoň v průběhu řízení. Alternativa právní věty: I když se v uplynulých dvou letech před zahájením řízení nekonala valná hromada společnosti, soud návrh na zrušení společnosti podle ustanovení § 68 odst. 6 písm. a) obch. zák. zamítne, zjistí-li, že valná hromada byla svolána alespoň v průběhu řízení.

Nejvyšší soud ČR sp.zn. 29 Odo 1238/2005 z 2.7.2006

Procesná stránka zrušenia obchodných spoločností:

- a) konanie začína na návrh alebo ex offo
- b) účastníctvo: R10/1998 - možnosť súdu pri veľkom počte účastníkov ustanoviť spoločného zástupcu v zmysle § 29a O.s.p.
- c) rozhodovanie bez pojednávania uznesením
- d) lehota podľa § 68 ods.7 ObZ a lehota podľa § 68 ods.10 ObZ

Novela OSP č.64/2013 Z.z.

- obligatórne prerušenie konania ak prebieha daňová kontrola, vyrubovacie konanie atď, prebieha konanie o nároku alebo to navrhne ten, kto osvedčí, že spoločnosť alebo družstvo má voči nemu záväzok
- prerušenie na dva roky, potom opätovne na jeden rok

Uznesenie NS SR sp.zn. 1M Obdo 3/2010 z 16.6.2010

- rozhodnutím súdu o zrušení obchodnej spoločnosti bez likvidácie počas prebiehajúcej daňovej kontroly došlo k porušeniu zákona a konanie súdu trpí procesnou vadou
- nesprávne rozhodnutie

Kumulácia dôvodov a návrhov (podnetov) na zrušenie spoločnosti

- **uznesenie Krajského súdu v Žiline sp.zn. 13Cob 176/2010 z 30.11.2010:**

Konanie o zrušenie spoločnosti možno začať aj bez návrhu a dôvody na zrušenie spoločnosti sa môžu kumulovať. V rámci konania o zrušenie spoločnosti preskúmava súd nielen dôvody na zrušenie spoločnosti uplatnené navrhovateľom, ale i tie dôvody, ktoré sú zistené z vlastnej činnosti súdu, prípadne podnetov osôb odlišných od navrhovateľa a odporcu a v potrebnom rozsahu je ohľadne existencie dôvodov na zrušenie spoločnosti povinný aj vykonať ex offio dokazovanie

- **návrh na zrušenie už zrušenej spoločnosti:**
  - a) spoločnosť zrušená už skôr rozhodnutím súdu – *res iudicata* – zastavenie konania,
  - b) spoločnosť zrušená rozhodnutím spoločníkov – zamietnutie návrhu

Menovanie likvidátora

- štatutár alebo spoločník, ak ich niet osoba zo zoznamu správcov
uznesenie KS BB sp.zn.41Cob 98/2010 z 30.3.2010: osoba vymenovaná za likvidátora súdom nemusí s vymenovaním súhlasiť (podobne KS BB 41Cob 36/2006 z 28.4.2006) – judikát R60/1996 (žiadnu FO nemožno vymenovať za likvidátora bez jej súhlasu) je prekonaný pre zásadnú zmenu § 71 ObZ, z ktorého vychádzal ;
uznesenie KS BB 43 Cob 117/2008 z 30.6.2008: Súd prvého stupňa pri rozhodovaní (o menovaní likvidátora) nemal dôvod prihliadať na osobné pomery jednotlivých konateľov a zároveň spoločníkov – išlo o menovanie osoby ZŤP za likvidátora; je však možnosť následného odvolania z funkcie (týmto rozhodnutím KS BB korigoval svoje predchádzajúce odlišné uznesenie sp.zn. 43Cob 10/2008 z 16.1.2008)
- následná ingerencia súdu do likvidácie je obmedzená na prípadné odvolanie likvidátora a menovanie nového

R 61/2006 – Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. 12. 2005, sp. zn. 29 Odo 149/2005

Likvidátor je orgánem společnosti, ale není jejím statutárním orgánem.

Odvolanie likvidátora

- pri porušovaní povinností – aj nekontaktný likvidátor
- ak od likvidátora nemožno spravodlivo požadovať, aby vykonával funkciu likvidátora – napr. zlý zdravotný stav, bydlisko v cudzine, nie však vysoký vek alebo nespolupráca spoločníkov
- vzdanie sa len ak likvidátora vymenovala spoločnosť, nie súd

Dodatočná likvidácia

- ak sa zistí majetok vymazanej spoločnosti
- **uznesenie KS Žilina sp.zn. 13Cob 205/2008 z 9.9.2008:** § 75a ObZ vyžaduje, aby zistený majetok bol reálny, spôsobilý tvoriť predmet likvidácie a nemôže ísť o majetok, u ktorého sa vyžaduje, aby bola najskôr riešená otázka neplatnosti právnych úkonov. Konanie o určenie neplatnosti právnych úkonov nemôže byť vyvolané v rámci registrového konania, ktoré je jednak nesporovým konaním, v ktorom nevystupuje protistrana vyplývajúca z právneho úkonu, neplatnosť ktorého je namietaná a súčasne § 75a ObZ nakladá s majetkom spoločnosti, ktorý nepochybne a bez spornosti patrí spoločnosti
- dodatočná likvidácia neobnovuje právnu subjektivitu spoločnosti: problém identifikácie pri speňažovaní dodatočne likvidovaného majetku
- analogická aplikácia ustanovení o likvidácii; likvidátor zo zoznamu správcov (Ďurica – aj iná osoba, ale len s jej súhlasom); odmenu a výdavky + záverečnú správu a návrh na rozdelenie likvidačného zostatku schvaľujú bývalí spoločníci (súd?)

- podanie návrhu na konkurz vzhľadom na neobnovenie právnej subjektivity nie je možné
- rozdelenie likvidačného zostatku – medzi bývalých spoločníkov; ak ich niet – zloženie do súdnej úschovy

K dosud neznámému majetku ve smyslu § 75b odst. 2 ObchZ

- Majetek, o který společnost vymazaná z obchodního rejstříku v době výmazu vedla spor, za dosud neznámý majetek ve smyslu ustanovení § 75b odst. 2 obch. zák. zásadně považovat nelze.

Podal-li likvidátor společnosti v době, kdy nebyl ukončen spor o majetek společnosti, návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku, bylo takové rozhodnutí plně v jeho působnosti. Povinností likvidátora za takové situace totiž je, aby posoudil, zda další vedení sporu, a tedy i případné prodloužení likvidace je, vzhledem ke konkrétním okolnostem případu (např. výši částky, o kterou se vede spor, pravděpodobný výsledek sporu, jeho očekávané trvání, sporem vyvolané zvýšení nákladů likvidace apod.), v zájmu společnosti či nikoli. Dospěl-li likvidátor k závěru, že je pro společnost (a její společníky) výhodnější ve sporu nepokračovat a podal návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku, odpovídá za škodu způsobenou takovým rozhodnutím společnosti či jejím společníkům, není to ale důvodem k postupu podle ustanovení § 75b odst. 2 obch. zák. Takový postup by připadal v úvahu pouze tehdy, pokud by likvidátor prokázal, že o probíhajícím sporu nevěděl a vzhledem k okolnostem případu, vědět nemohl (srov. 29 Odo 540/2004).

podle usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1664/2007, ze dne 27. 1. 2009

Vrchní soud v Praze: Charakter dosud neznámého majetku zjištěného po výmazu společnosti z obchodního rejstříku

- majetkové hodnoty, které nebyly známy a společnosti přičítány v době přede dnem výmazu společnosti z obchodního rejstříku, a v rámci právních skutečností vedoucích k výmazu nebyl zohledněn.

Byl-li majetek společnosti – dlužníka znám a společnosti přičítán v době konkursního řízení a následně byl konkurs zrušen pro nedostatek majetku a společnost vymazána z obchodního rejstříku, nejedná se o majetek neznámý ve smyslu § 75b odst. 2 ObchZ. U majetku podle § 75b ObchZ musí být dán důvodný předpoklad způsobilosti kladně ovlivnit hospodářský výsledek likvidace vymazané společnosti. Je jím jen zpeněžitelný majetek, u něž výsledkem zpeněžení není jen nepatrný majetkový přínos, leč přínos, jenž splní účel zákona, jímž je uspokojení věřitelů společnosti, případně dosažení likvidačního zůstatku rozdělitelného mezi společníky.

podľa Obchodněprávní revue č.: 12/2011